СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 131. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТИ, п'ятниця, 6-го липня 1945. No. 131. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, July 6, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ДЕНЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ СВЯТКУВАЛИ ПО ЦІЛОМУ СВІТІ

Цьогорічний День Незалежности святковано не лише в Америці, але й по цілому світі, бо від Берліну в Европі, аж до Окінави й Чункінгу в Азії.

На території Злучених Держав не було стріляни, яка звичайно забирає сотки жертв, отже не було тепер і випадків смерти від вибуху. Навіть звичайних нещасливих випадків було мало, бо не було прогульок та виїзду з великих міст з нагоди свята. Крім цього робітники у продукції воєнних матеріялів не вийшли на свято, отже теж причинилися до зменшення святочної товпи. У містах відбувалися паради, здебільша на те, щоб викінчити кампанію за Сему Воєнну Позичку.

Европейці дякують Америці за визволення.

З нагоди Свята Незалежности відбулися бенкети серед американців в різних центрах світу. Святкували цей день теж і неамериканці, головно народи, яких Америка звільнила спід націстівського арма. У Парижу виголосив промову голова уряду ген. де Ґол з признанням для Злучених Держав за її поміч при визволенню Франції; у Норвеґії панувала в полудне дво-мінутова мовчанка на честь Америки; у Греції уряд зарядив понизити прапори, а премієр вислав ґратуляційну телеграму до президента Трумана з побажанням скорої перемоги над Японією; в Англії та Австралії британські кораблі віддали 48 гарматніх вистрілів на честь Америки, а в тимчасовій столиці Китаю, в місті Чункінґу китайський уряд видав бенкет на честь американців. Із південно-Американських республик наспіли теж вісти про різні маніфестації на честь Злучених Держав з нагоди Дня 4. Липня.

МОГУТНЯ ВОЄННА ПРОДУКЦІЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

На 4. Липня приготовив предсідник Ради Воєнної Продукції Дж. А Круґ звіт із воєнної продукції за минулий рік. Ця продукція така могутня, що Америку треба вважати за „непереможного противника", якого ніякий ворог не всилі побороти — твердив Круґ.

Звіт обіймає 142 сторінки друку, виказує успіхи й недостачі, а також вказує на трудноші при переміні воєнного промислу на мирний. Згадуючи про виріб амуніції, Круґ обчисляє, що амуніції в 1944. р. вироблено вартости $61,310,000,000, отже далеко більше, ніж попереднього року; в 1943. вартість виробленої амуніції досягла $56,380,000,000. При цій нагоді звіт виказує число поодиноких воєнних виробів, як літаків, возів, гармат і т. п.

ГОПКІНС ЗРЕЗИҐНУВАВ З УРЯДУ.

Гарі Л. Гопкінс, якого президент Рузвелт іменував був ще в 1933. році головою Федеральної Адміністрації Допомоги і від того часу він займав різні урядові становища, зрезиґнував із державної служби цілковито в середу 3. липня. Як причину подав Гопкінс недостачу здоровля, яка не дозволяє йому їхати з президентом на нараду Трьох Потуг в Европу.

Гопкінс знаний був із цього, що був найближчим дорадником президента Рузвелта і навіть мешкав у Білому Домі. Він їздив з Рузвелтом на міжнародні конференції, між іншим брав участь у нарадах в Ялті. Остання його місія була до Москви, щоб наклонити маршала Сталіна до уступок вчасі конференції в Сан Франсиско над світовим чартером. — Президент Труман висловив Гопкінсови подяку за визначну працю і застеріг собі, що може ще потребувати його услуг.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН СКОРОТИВ ЧАС ПРАЦІ УРЯДОВЦЯМ.

Федеральні урядовці й робітники будуть мати скорочений тиждень праці із 48 на 44 годин на підставі розпорядку президента Трумана. Федеральні робітники, не будуть мати теж плати за 48 а за 44 години. Щоб не обнижувати заробітної плати федеральним наємцям, президент підписав був закон про підвишку плати на 15.9%.

КОНФЕРЕНЦІЯ ҐУБЕРНАТОРІВ ЗА ЗМІНУ ПЛЯНУ ХАРЧУВАННЯ.

Ґубернатори 40 стейтів, зібрані на конференції на острові Макінак, у стейті Мишиґен, винесли резолюцію з домаганням до федерального уряду, щоб той перемінив плян харчування населення тому, що на підставі теперішнього пляну не можна вияинути замішання й недостатку в харчах. Для переведення порозуміння в цій справі з федеральним урядом конференція ґубернаторів вибрала спосеред себе комісію з трьох осіб.

Секретар Бирнс підготовляє переміни в департаменті стейту

Упродовж 24 годин від часу потвердження його іменування секретарем стейту Джеймс Ф. Бирнс склав присягу на новий уряд і оприлюднив заяву про свої наміри вчасі урядування.

Новий секретар заявляє, що не буде ніяких особистих змін у персоналі стейтового департаменту, поки всі начальники бюр не складуть свого звіту перед ним. У міжчасі він поїде з президентом Труманом на зїзд Трьох Потуг до Европи.

Про найближчі завдання в заграничній політиці висловився Бирнс, що „для втримання світового миру треба чогось більше ніж зручної дипльоматії, паперових договорів, а навіть чогось більше ніж найліпших чартерів, які укладають наймудріші люди. Всі оті засоби не дадуть успіху, коли за ними не постоять народи... Нема вже сумніву тепер, що народи цею війною знищеної землі хочуть жити у вільнім і мирнім світі. Але найвищим завданням державних мужів по цілому світі є помогти їм зрозуміти, що вони можуть мати мир і свободу лише тоді, коли вони шанують і рахуються з правами інших народів до їх думок, почувань і способу життя, хоч вони самі такого життя не можуть вести".

ПАДІЛЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД АРҐЕНТИНИ СПОВНЕННЯ ЗОБОВЯЗАНЬ

Мексиканський міністер закордонних справ Езекеіел Паділя прибув до Вашинґтону на Свято Незалежности. Тут на пресовій конференції він виголосив зазив до арґентинського уряду, щоб Арґентина сповнила свої зобовязання, дані Пан-Американській Конференції, коли підписувала Акт з Чапултепек. На підставі цих умов Арґентину принято до Обєднаних Держав. Одначе тому, що Арґентина не сповнила досі принятих на себе зобовязань, годі іншим членам Пан-Американської Юнії обстоювати дальше її членство.

Про Еспанію висловився Падільо так, що вона не може бути принята до орґанізації Обєднаних Держав тому, що уряд ґен. Франка не був вибраний народом, а наставлений військовим режімом.

Як причину свого побуту в Вашинґтоні подав Паділя охоту вирівнати спір за пограничну землю між Мексиком і Злученими Державами в тому місці коло Ель Пазо, де ріка змінила своє корито і пересунула границю.

Филипини вже звільнені, заявив ґенерал Доґлес МекАртур

Не зважаючи на японську окупаційну армію в Филипинах, що виносила до 450,000 вояків і ставила завзятий опір, американські війська перемогли в такий спосіб, що ґен. Доґлес МекАртур подав до відома, що кампанія за визволення Филипин закінчилась повним успіхом. Американські втрати виносять: 11,921 вбитих, 321 пропавших і 42,569 ранених.

В МОСКВІ ПРИЙМАЮТЬ ЩЕ Й МОНГОЛЬСЬКОГО ПОСЛА З ВЕЛИКОЮ ПАРАДОЮ

В часі, коли в Советах одушевляються китайським послом Т. В. Сунґом і говорять, що прийде до договору взаїмної допомоги між Москвою і Чунґкінґом, прибув до Москви маршал Чой-Бол-сан, премієр Монгольської Народньої Республики, якого теж приняли з такою великою парадою як Сунга. Та република є в дуже тісному звязку з Советами. Тепер, як припускають, вона готова по нарадах у Москві зближитись до Чунґкінґу і помагати разом з Советами Китаєви в війні проти Японії.

РОСІЯ ХОЧЕ МАТИ СЛОВО У ВСІХ МІЖНАРОДНИХ ПРОБЛЄМАХ

Гаролд Календер пише з Парижа в ґазеті Ню Йорк Таймс, що Росія зашахувала світову дипльоматію відразу двома домаганнями: у справі Дарданелів і Танжеру. Справа Дарданелів так затрівожила Туреччину, що вона пішла благати Англії поперття. Та що Росія хоче мати більші права щодо Дарданелів, то це ще можна розуміти, але інакше з Танжером, що властиво зачіпає найбільше інтереси Анґлії. Середземне море, пише Календер, звикли вважати „британським морем", та тепер Росія зачинає виявляти особливе зацікавлення теж і тим морем, скріпивши сильно свої позиції на Балтику. Як мав сказати старий дипльомат, то тепер виглядає в Европі так, що є тільки дві зони: російська і британська. Та остання має американське поперття.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРЕСПОНДЕНТ ЗГАДУЄ ПРО РОСІЙСЬКИХ БІЖЕНЦІВ

Американські кореспонденти, чи взагалі аліянтські, хотіли зробити велику справу з входу американських і британських військ до Берліна. Та советські частини не направили моста на Лабі і через те все припізнилось. З кореспондентів, яких мало бути 200, навіть половина не дісталась. Описуючі советські війська пишуть, що їхали військові і жінки та везли з собою корови і безроги. Деякі з піхоти їхали на біциклях, з яких деякі не мали ґум. Далі описують, що бачили сотки біженців, під охороною вояків і підофіцирів, яких відставлено з американської й британської зони як тих, що мають відійти до Росії. Замітне, що кореспондент часопису Ню Йорк Таймс пише, що „росіяни виявили себе не так дуже гостинними супроти американців".

ЯК ТЕПЕР ВИГЛЯДАЄ НА ҐВАМІ? — Перед нами вид на американську морську базу на острові Ґвам, на Пацифіку. В заливі бачимо частину американської фльоти. А перед нами довгими рядами простяглись військові бараки та великі склади воєнного знаряддя та харчів. Це тільки частина. А крім того базу ще далі розбудовують.

НАД БЕРЛІНОМ ПОВІВАЄ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРАПОР

Американські війська заняли яку четвертину знищеного Берліна, колись цишної столиці Німеччини. Британці заняли другу четвертину. Передача збоку советської команди відбулась з великою церемонією, підчас якої вивішено американський прапор біля советського, що досі одинокий повівав над Берліном. Советський ґенерал Н. Барінов згадав за советський довг супроти Злучених Держав, які назвав „арсеналом демократії", а американський ґенерал Бредлі підкреслив, що в тій війні мусіло прийти до коаліції проти Німеччини, бо вона забажала панувати над сусідами. Під американцями є такі передмістя: Целендорф, Крайцбурґ, Шененберґ, Темплгоф, Ню Кельн, Стеґліц. Кажеться, що в Берліні Совети заняли промислову частину, британці наймодніщу, а американці найвигіднішу.

„ФОРТ ОФ ДЖУЛАЙ" — БОМБАРДОВАННЯ.

Від 500 до 600 бомберів найкращої якости дали відчути японцям американський „Форт оф Джулай" на передодні свята, як і в часі, коли по цілій Америці нарід святкував своє найбільше національне свято. Б-29 бомбардували три міста на Шікоку Айленд, що ще досі не зазнали ніяких аліянтських налетів. Зараз по тім бомбардованню 600 бомберів бомбардувало ще чотири міста, так що досі нараховано вже 26 великих японських міст, що цілком знищені або дуже сильно ушкоджені. До чого треба додати, що це самі промислові центри, або місця, де знаходяться великі рафінерії нафти, що розложені головно недалеко Осаки.

ЗДОБУЛИ ЛЕТУНСЬКЕ ПОЛЕ В БАЛІКПАПАН.

З головної кватири ґен. МекАртура подають, що Австралійська Сема Дивізія, що оперує в Макасарських протоках і вже майже заняла нафтовий центр Балікпапан, вправді стрічає тепер сильніший опір, але успіхом треба вважати те, що здобула село Сепінґанг враз з великим аеродромом, що є найбільшим на тій території. Теж держить добре береги, а це дуже важне, бо буде можна доставляти малими кораблями воєнне знаряддя та харчі.

СПАЛИЛИ СЛАБИХ НЕВІЛЬНИКІВ.

Голяндські урядовці обвинувачують японську окупаційну владу в Балікпапан у тому, що вона підпалила шпиталь, в якому були виснажені й хорі яванські примусові робітники. Тільки двоє осіб вирятувалось, а решта згоріла.

МАЄМО ВСІ ПОТРІБНІ БАЗИ.

Адмірал Тамес С. Кінкейд заявив, що він тепер зацікавлений тільки такими базами, звідки можна звертати око просто на Токіо. Ті бази є вже в американських руках.

НА 4. ЛИПНЯ 1946. — БУДЕМО ДОМА, КАЖЕ СТИЛВИЛ.

Ґен. Джозеф В. Стилвел, що перебрав команду над Десятою Американською Армією по згинувшім на Окінаві ґен. С. Б. Букнерови, виголосив на тому острові промову до вояків з нагоди Дня Незалежности. Він запевнив вояків, що вислід боротьби на Пацифіку вже більше не є сумнівним. Казав, що він переконаний що на другий „Форт оф Джулай" всі вояки будуть уже там, де вони найрадше хотіли би бути, себто в дома.

ПРИХОДИТЬ ДО РОЗУМУ!

В Франції заповідають радикальні зміни у відношенню до кольоній, себто в першу чергу до тих, що їх має вона в Африці. Бувший французький премієр, Пол Рейнод, каже, що це, що Франція зазнала в тій війні такого пониження, є наслідком її поганої кольоніяльної політики, котрою керували кілька багатирів, що мали в кольоніях величезні посілости. Тепер, каже Рейнод, Франція заведе в своїх кольоніях в Африці модерну індустріялізацію, а в першу чергу подбає, щоби піднести здоровля і життєвий стандарт, себто заробітки тубильчого населення.

РАДІ, ЩО РОСІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ВІДХОДЯТЬ.

З Праги доносять, що зазнавши російської військової окупації, чеський уряд узявся з усеї сили мобілізувати свою велику армію, щоб тим доказати Советам та Америці, що вона може сама собі дати раду з кожною евентуальністю, що вимагалаб військової інтервенції. Російські війська опустили Прагу.

ЗАПЕВНЯЮТЬ СВОБІДНІ ВИБОРИ В ПОЛЬЩІ.

Новий польський уряд у Варшаві запевнив Злучені Держави і Британію, що він сповнить своє зобовязання щодо вільних виборів. Кажуть, що зробив він це на те, щоб дістати якнайскорше дипльоматичне визнання збоку тих держав. Надіються, що Злучені Держави визнають варшавський уряд скорше чим Британія.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of Octobed 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокое число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВИЙ СЕКРЕТАР СТЕЙТУ

Злучені Держави вступили на широкий шлях міжнародної кооперації. Вступили в такий спосіб, що вже вороття немає.

Що з того вийде, ніхто не знає і навіть не може передбачити. Тільки одно є певне: Іншого виходу для Америки не було. Обидві світові війни так скомплікували міжнародне положення, а саму війну зробили такою грізною для усіх, теж і для найсильніших, що не лишається нашому краєві ніщо інше, а братись за першу ролю в наладнюванню світових конфліктів і забезпеці проти нової світової заверухи, а теж і в заведенні нового ладу в світі.

На тому тлі повстала і нова міжнародна організація в Сан Франсиско, себто організація Обєднаних Держав. До неї, як нині найважнішої в світі установи, призначив уже президент Труман на головного заступника і провідника американського представництва Едварда Стетиніюса, дотеперішнього секретара стейту, що то виконував цей уряд короткий час по уступленню Гола. Супроти цього виринуло питання: Хтож стане в такий важний час новим секретарем стейту?

Як це рідко в таких випадках буває, загальна відповідь була якби готова. Буде ним, так писали, Джеймс Ф. Бирнс.

Уже те, що було ось таке загальне переконання і люди з тим погоджувались, вказує на те, що тут мається до діла з людиною, яка дійсно надається на таке становище, що є по уряді президента найважнішим. І коли президент Труман назначив Бирнса секретарем стейту, то значить, що зробив добрий вибір, бо він впав на людину, що має 30-літню практику в конгресі й знає різні входи і виходи американської політики і дипльоматії, бо була довіреною особою в президента Рузвелта і як така брала участь в різних тайних нарадах, а навіть таких як от в Ялті, з яких вже дещо знаємо, а дещо вийде на яв пізніше.

Від секретаря стейту буде залежати дуже багато, кудою піде тепер світ та яка буде практична інтерпретація американських принципів, з яких дещо вписане в чартер Обєднаних Держав, а дещо ще жде на своє міжнародне зафіксовання. Теж до нього будуть звертатись не тисячі, а міліони різних „визволених" за чотирома свободами і новим ладом.

Багато, дуже багато буде того всього. Тому важке це становище для кожного, хочби він був навіть і генієм. Це не так привилей, як важкий і відповідальний труд перед Америкою, світом та історією. Та видно, що новий секретар стейту має великі дані на таке становище, коли сенат його назначення відразу і одноголосно затвердив,, а загал переконаний, що це добрий вибір.

Затвердім світову організацію для миру і забезпеки!

Сенатор Тамес Конелі, предсідник комісії закордонних відносин, предкладаючи свій звіт із нарад конференції у Сан Франсиско, подав свої виводи в справі чартеру Обєднаних Держав, а в—них згадав теж і про трудноці у заведенню світового миру. Ці завваги такі, що варт над ними глибше призадуматися. Ось вони:

* * *

„Від початку модерної цивілізації визначні люди надармо кували пляни для усунення язви воєн. Великі уми, як Данте, Гроціюс, Вилієм Пен, Русо, Бентам і Кант піднеслися до неботичних висот для складення чартерів, які у їхні часи булиб доцільним способом для збереження світового миру. Одначе ці пляни попали внівець тому, що людям не стало свідомости й відваги, потрібної для піддання їх практичному діланню.

„У 1919 р. піддано заповіт Ліги Націй під дискусію американського сенату. Цей заповіт не діждався одобрення збоку цього тіла. Благородні задуми оцього велитня, Вудрова Вилсона, були опрокинені. Його надзвичайні передбачування і його геройчні змагання в справі світового миру та його вимовні промови в цій справі лишаться записані незатертими буквами на століття.

„Тепер перед нами виринула нова велика нагода. Та в теперішньому випадку чартеру не укладав один великий ум. Він був придуманий як найліпша традиція американської демократії. Його дискутовано цілі місяці вздовж і вширш нашого краю, аж остаточно він виринув у своїй повній формі спід розважних нарад і змагань представників пятьдесяти країв на святочнім зібранню.

„Багато обсерваторів думає, що відмова ратифікації заповіту Ліги Націй Злученими Державами ослабила її і зробила неспосібною вже в самім початку. Без престіжу й впливу такої могутньої держави у війні і в мирі, як Злучені Держави, Ліга — на думку багатьох людей була засуджена на смерть від самих початків.

„Ліга перевела багато хосенних діл. Вона злагодила багато спорів і незгод між націями. Вона заохочувала і підтримувала міжнародню співпрацю. Одначе, в цілости, її сила була ослаблена не лише внаслідок недостач у її будові, але теж тому, що ті краї, які були її членами, не використали її можливостей. Одначе її оснування не лишилося без впливу на ціле людство. Її слабости, а навіть і її невдачі послужили на те, щоб присвічувати дорогу до організації, яку саме тепер ми хочемо заложити.

„Злучені Держави Америки несуть велику відповідальність за нову світову організацію. Наш покійний, невіджалований президент Френклин Д. Рузвелт промощував шлях для створення обєднаної думки і гармонії, яка характеризувала боротьбу Обєднаних Держав за волю проти держав Осі. Рузвелт був також тим, що завчасу передумав плян, як перемітити цей однодушний настрій у позитивну, динамічну силу для світового миру й забезпеки.

„Конференція в Сан Франсиско радила впродовж девяти тижнів. Оці історичні дні були присвячені на пиняву й докладну застанову у дванадцятьох комісіях конференції і з текстом чартеру з Домбартон Овкс, як також і з пропозиціями змін в умовах чартеру. Буквально сотки поправок, переданих великими й малими державами, треба було докладно провірити у звязку з досвідом, зробленим Лігою Націй і у звязку з обсягом ділання й функціями нової організації.

„Коли мати на увазі те, що пятьдесять держав із різнородними історичними основами, з різними мовами та розбіжними культуральними поглядами на міжнародні проблеми брали участь у конференції, то це є знамение признання для спільних ідеалів конференції Обєднаних Держав за те, що осягнули кінцеву й однодушну згоду на оцей цілий документ. Подавляюче бажання створити міжнародню організацію для миру й забезпеки перемогло й такі різниці, які виринали і їх наладнано в дусі примирення, згоди і злуки в напрямі високих цілей конференції.

„Я вірю, що американський нарід у переважаючій більшості підтримає новий чартер. Вчасі нарад тисячі телеграм і листів надислано до Сан Франсиско із домаганням, щоб Злучені Держави ділом співпрацювали для світової організації втримання миру... Делегація Злучених Держав діставала інспірацію і поміч від наших асистентів і дорадників у Сан Франсиско. Дорадники були представниками яких пятьдесять великих краєвих організацій... Ці дорадники не лише тримали нас у лучности з прилюдною опінією, але вони теж давали нам світлі ідеї, а деякі з них опісля принято до чартеру".

Обговоривши потім будову самої організації Обєднаних Держав, сенатор Конелі закінчив свої міркування таким зазивом:

„Ми обєднали наші збройні сили у війні. Тепер обєднаймо нашу моральну й матеріяльну потугу для миру. Даймо доказ, що ми дорослі до завдань нашої високої ролі. Поставмо себе між будівничих будівлі далеко світлішої, ніж та, яка збудована зо сталі й каміння. Збудуймо святиню закону і розуму, справедливости й миру для служби народам світу. Світовий Чартер миру пукає до дверей сенату. Ми його не відправимо з нічим.

„Через півтора століття гомонять до нас одушевляючі слова Вашингтона, сказані вчасі Конституційної Конвенції в 1787 році:

„Піднесімо наш прапор, на який глядять мудрці і чесні люди — а доля є у руках Бога!".

* * *

Немає найменшого сумніву, чи Чартер, Обєднаних Держав буде принятий сенатом. Прохання приняти його предложив сенатови сам президент Труман, себто бувший сенатор своїм товаришам. Предложив його в першу чергу як „американську дитину", а властиво як „сенатську дитину", бо там зродилась свого часу ідея цеї світової міжнародньої організації, що була принята обидвома палатами конгресу.

Президент Труман підкреслив оті найважніші завдання цеї нової міжнародної організації:

Не допускати до війни; розвязувати міжнародні спірні проблеми мирним шляхом і згідно з принципами справедливости; причинятись до поступу в світі й вищого життевого стандарду; осягнути загальну повагу для прав людини і основних прав для всіх чоловіків і жінок; усунути економічні причини міжнародних конфліктів і неспокоїв.

Президент Труман не говорив про Чартер Обєднаних Держав як якесь надзвичайно досконале діло. Навпаки, він підкреслив, а це дійсно дуже важне, що чартер буде в своїм часі поправлений.

Тут завважують, що президент нічого не згадував про те, що зміна не може наступити без згоди усіх „Пятьох Потуг", а тільки сказав, що він вірить, що поліпшення наступлять.

Президент ще сказав, що стоїмо перед таким кроком: Приняти чартер таким, яким він є, або не мати ніякого. А чартер — це тепер одинокий шлях, що веде нас до міжнародної організації, що може принести світови тривкий мир.

До цього треба ще додати, як розуміти отакий „тривкий мир". На те дає дуже влучну відповідь Гаролд Стасен, бувший губернатор Мінесоти, що був одним з американських делегатів до Сан Франсиско. Він сказав, що якщо Злучені Держави будуть вести розумну заграничну політику, то буде можна вратувати світ від нової війни на яких 50 років. Такий простір часу це той, каже Стасен, на який може людина розраховувати.

Дорогі, любі українці! Даймо поміч!

Це є перші слова письма, надісланого до „Свободи" від громадянина Михайла Балабана з далекого Тексасу.

Як бачимо, то й до тої маленької української кольонії дійшов голос наших нещасних братів і сестер, батьків і матерей, а то й синів і дочок, що їх добиває ще й повоєнна недоля в Европі. Пересилаючи від себе, дружини і дітей $200 на допомогу українським жертвам війни, пише гром. Балабан, що якщоб ми надіялись, що його слова могли б в чомусь допомогти в допомоговій акції, так можемо зробити з них такий ужиток, який вважаємо за відповідний.

Та ми думаємо, що якщо нам приходиться писати раз-у-раз про справу допомоги, так чому не давати місця голосам жертводавців, особливо тоді, коли ті голоси походять від таких, що від десятків літ постійно жертвують і ділом дають доказ, що не тратять віри в остаточну перемогу великої української ідеї, хочби які важкі нові удари спадали на ту ідею і на тих, що їй вірно служать.

А тепер до згаданого листа.

* * *

Дорогі, любі українці! Даймо поміч. Даймо самі і ще других до такої помочі заохочуймо. Бо це поміч найнещасливішим з нещасливих! Це поміч жертвам грубого насилля над нашими рідними. Це поміч тим нашим рідним, що їх позбавив наїздник рідного гнізда. Це поміч тим, що їх гнала окупантська влада на примусову працю на чужому полю, в чужій фабриці. Це поміч тим, що роками тяжко терпіли морально й матеріяльно, що голод і холод поробив з них кістяків, і то хіба на те, щоб по війні зазнавати ще нових терпінь.

Чи не бачимо їх сліз, що заливають їхні слова, якими благають нас ратунку?

Чи мають вони ось так загибати, не діставши навіть вістки, що іде їм поміч від братів і сестер зза моря?

Чи ми розуміємо, що наш заробіток з одного тільки дня може вратувати від смерти одну українську людину можливо в найкритичнішій хвилині її життя?

А чи знаємо, що могла би зробити допомога, яку ми далиб, колиб зрезигнували з одної тижневої платні?

Подумаймо над тим. І хай кожний з нас скаже собі: Таки поратую хоч одну людину, як не можу більше. Але поратую, бо просто сумління наказує мені так поступити.

Обнімім-же, брати мої, найменшого „брата", напоминав нас наш геній, Тарас Шевченко. Ми самі були тим найменшим братом в краю і добре розуміємо і відчуваємо, що під тим розумів Шевченко. Та тепер ми в щасливішому положенні. Тепер ми в такому краю, звідки можемо, якби тільки хотіли, помогти і „більшим" і „меншим" нашим братам, а всі вони тепер зрівнані в нещастю і горю, якщо остали вірні Україні.

Душі і тіла ми тут не кладемо за Україну. Але всі співаємо, що готові кожної хвилини їх положити. Та як не кладемо життя, то положім хоч доляр на ратунок тих, що мучаться за свій нарід і Україну. І положім усі. Як в родині, так в організації, чи громаді.

Клич, що його підняла „Свобода", щоби зібрати 500 стодоларових жертводавців, це благородний клич, що взиває до благородного діла. Якщо це замало одиниць пішло за тим кличем, то це бе встидом нас усіх, бо видно, що нас не зворушує те, що вже до нас доходить через наших вояків з Европи, що нам описують, як там наші рідні бідують, як гинуть з голоду.

Я певен, що кожний і кожна з нас день за днем слідить за тими жертводавцями, що ідуть за благородним покликом „Свободи". І за кожним разом, як хто з нас прочитає, що таки знаходяться добрі люди, що жертвують, то як мене, так і Тебе, брате чи сестро, щось торкає і немов промовляє до Тебе: „І ти дай! Не зволікай! Не жалій! Це на добре, християнське діло!"

А як уже сповниш свій християнський і національний обовязок, як зложиш ту жертву тихо й щиро, не ждучи на ніяку похвалу і заплату, то почуєш велику полекшу в душі й в серцю, бо неначе відчуєш, що зробив щось таке, що обтирає сльози твоїй праведній рідній матері, чи твому доброму, рідному батькови, чи твоїй рідній, сердешній дитині, про яку навіть не знаєш, чи вона ще в живих, чи на другому світі.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

35) (Всі права застережені)

— Дивіться! Бачите, ось, мене в налатаних штанах, у старому кожушку. Бо в ліс навіщож краще вбиратися? Подивіться на робітників — багато з них у полатаному ходить?

— Нема кому полатати, а самий не кожний вміє.

— Може і вміє, — невелика мудрість дірку залатати, — певніше не хоче латанням бавитися, раз нові півтора доляра коштують. Це зле! Моє майно у кілька міліонів іде, а, бачите, не хочу так часто по півтора доляра викидати.

— У вас є кому полатати. Маєте служницю!

— Еге. Слуг я маю, та убрання мені латають жінка, або дочка. Це їх на мені тепер праця!

Безхатний жив також ощадно. Але така ощадність багатої людини зчудувала його. Міг тільки Стронгґедові побажати.

Другим разом старий вказав Безхатному на „Кошового".

— Мій товариш з молодих літ. Разом з рідного краю їхали, разом доробляться почали. Натрапили на добрі часи, будувалася ще одна Трансканадійська залізниця. Попрацювали літо, другого року купили коней, взяли контракт на будову пару десять миль залізничного насипу. Заробили по двадцять тисяч. Я працював і щадив далі, над робітником не знущався, та вимагав належного. Він, почувши тисячі в кишені, рішив, що для нього працювати досить. Гойно жив, пускався в ризиковні інтереси. Повернув до мене обірванцем, зніхненою людиною. Роки вже живе у мене на котрій сам хоче кемпі, літом на тартаку. Робить, що сам захоче, або нічого не робить. Я до повного втримання доплачую йому місячно по пятнадцять долярів на памятку нашого товаришування.

— Ми обрали його „кошовим" — Безхатний сказав сміючись.

— Яким кошовим? — не зрозумів промисловець.

Безхатний розповів історію Січі й кошових в Україні. Стронгґед сміявся, казав, що „вибором" тим добре розвеселить свою родину. Булаву хотів забрати, дати вималювати золотистою краскою, бож такій поважній особі простенька булава не лицює. „Кошовий" вперся, не дав.

Розмовляли часто про всячину. Всі Стронгґед Безхатним зацікавився, може тому, що він нічого не прохав, знайомства не використовував; працював совісно, як і до того. Не те інші робітники. Пізнавши, що Безхатний до роботи не підганяє, — ледви рухалися, от аби не змерзнути, розкладали ватри грітися. Коли завважували надходячого Лоренса, часом з котрим з Стронгґедів, вдавали пильно працюючих, скидали шапки й рукавиці. Не могло те укритися від досвідних очей надходячих — атже, якби так цілий день всі працювали, то наслідки роботи булиб більші. Лоренс не раз звертав Безхатному увагу, щоби він на людей трохи покрикував, підганяв. Він відповідав, що робітники й так працюють, покривав їх, а причину найти все було можна: то каміння, то ями... Стронгґед раз сказав робітникам:

— Ви дурні, хлопці. Коли „боса" чи „формана" коло вас нема, то ви ледви рухаєтесь, от аби день до вечора. А коли хто надходить, то аж рветеся, без шапок працюєте. Вашій щирости все рівно ніхто не повірить. Краще працюйте совісно, як нікого коло вас нема. А приходить хто, то станьте, навіть покуріть. Будьте людьми, не зрадливими невільниками.

Упімнення помогло. Безхатному за два місяці не довелося нікого з роботи відправляти. Не один і не раз на те заслуговував, та Безхатний шкодував. Куди ж за чим такий дядько піде, кому він потрібний, раз сотки тисяч молодих і здорових рук не можуть найти заняття? Зовсім під весну трапилося всеж, що він нагнав з роботи аж сімнадцять людей.

Попередню партію його робітників Лоренс приділив до інших робіт, головно накладати на сани дерево. Йому дано душ зо двадцять гірших робітників — самих поляків, двох мадярів, кілька фінів. Робота — підкочувати дерево до дороги на довгих скидах, щоб скоріше можна накладати на сани, а де скидав рідкі, там самим і накладати. По правді — Лоренс з доброго серця не хотів мабуть їх віддалювати. Поляки трапилися самі нетямучі, чи може вдавали, що нічого не розуміють. У кількох мовах Безхатний пояснював їм, що мають робити, бо гурт поділив по кілька душ. Поляки не розуміли. Почав пояснювати по польськи — зрозуміли аж надто швидко! Почали працювати, а Безхатний ходив по дорозі від гурту до гурту.

В час обіду, — певно щоб піддобритись, — поляки розхвалили Безхатного польщину, казали, що так розмовляти може тільки родовитий поляк. Говорили, що він певно поляк з роду, тільки не признається. Він сказав виминаючо:

— Щоб мову знати, недоконче аж треба поляком бути.

— Певно мати ваша полька? — здогадувався один.

— Ні, мій рід не має ні каплі польської крови.

— А якої пан народности?

— Українець.

На це один, певно колишній Пілсудчик чи Галєрівець протягнявив:

— Алеж я тих псякревских кабануф українських і ненавідзе! Виржньолбим вшистких!

— Так?! — гостро запитав його Безхатний. — Завіщож ви їх вирізали?

— А чего оні вальчилі з нами?

— А ви чогож лізли на українські землі? Чи українці йшли з вами битися у ваші мазурські „пяхи"?

(Дальше буде).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Було всього 29 людей, а зложили 414 долярів на допомогу!

Відчуваючи потребу негайного несення помочі тим українцям, що внаслідок війни та проти власної волі опинилися в краях західньої Европи як бездомні й голодні скитальці, допомоговий комітет при Українській Пресвитерській Церкві рішив скликати віче, щоб обговорити та вияснити справу допомоги, а також зібрати жертви. Цей комітет складається з представників Української Пресвитерської Церкви, Українського Євангельського Освітного Товариства, Товариства Матерей і Дочок та 371 відділу УНС. Згадані організації є членами Злученого Українського Американського Допомогового Комітету.

Віче скликано на неділю, 3-го червня, але людей прийшло небагато, тож замісць віча відбулися збори, на яких обговорено деякі важні питання дотично трагічного положення українських біженців та переведено збірку.

Різні причини складалися на те, що прийшло мало людей Перепадав того дня дощ і було холодно, а в такий день багатьом громадянам неприємно виходити з хати. Вони видно, придержуються того правила, що як приємність колідує з громадським обовязком, то обовязок мусить уступити набік. Інші вже знають, що нинішні віча це не тільки промови й дискусії, але також збірка грошей. А та остання точка на програмі віча для декого не дуже атракційна! Крім того всілякі комунофільські попутчики (новочасні москвофіли) шпендяються тепер поміж людьми, поширюючи різні сплетні про „філядельфійський" комітет! Одні говорять, що той комітет не має дозволу збирати гроші на допомогу; другі, що комітет висилає гроші римському папі; треті плетуть теревені про „українських хвашистів, що замісць працювати для народу, втікли за границю" і т. п. Неодин українець, що не визнається на тих політичних сплітках, не знає кому вірити й що робити. В багатьох випадках він вибирає найлекше: нікому не вірити, нічого не робити, ні на що не давати, ніде не йти.

Та проте наші збори відбулися й пройшли з успіхом. Головував на зборах п. Еміль Онищук. Відкриваючи збори, він пояснив їх ціль та зазначив, що справа, в якій присутні зійшлися, є така, що її не можна зачати й покінчити на одному вічу чи на одних зборах. Тою справою є допомогова акція, яку треба започаткувати й продовжувати. Положення наших братів і сестер на рідних землях і на еміграції в західній Европі вимагає постійної й добре зорганізованої допомоги.

Секретарював нижче підписаний.

Першим бесідником був пастор Василь Кузів. Як такий, що через останні роки до війни постійно перебував на західноукраїнських землях і бачив, що там діялося, ствердив, що українці на тих землях зробили великий поступ в політичному напрямку. В містах, містечках і селах серед українського загалу зросла й розвинулася подиву гідна національна свідомість і ідея державної незалежности. Та ідея мала міліони вірних і діяльних визнавців, майже всіх чесних і думаючих українських селян, робітників та інтелігентів. Ті люди любили свій народ більше, ніж себе і тому мусіли покидати рідний край, коли його забирав найзавзятіший противник української державної незалежности, яким є совєтський Союз. Якби вони не були так поступили, то совєтська влада булаб зліквідувала їх так, як зліквідувала багатьох свідомих українців передтим. Як відомо, сумна доля постигла навіть тих, що щиро хотіли працювати під совєтською владою. До таких належали: радикали як Крушельницькі, соціялісти як д-р Старосольський, народовці як син д-ра Західного і інші. Тому не можна кидати каменем на тих українців, що виїхали до західної Европи, бо краще, щоб вони булй там, ніж мали би були згинути чи опинитись на Сибірі. Їм належиться піддержка збоку американських українців, а найважніше нині це те, щоб їх ратувати від голодової смерти.

Другим бесідником був пастор Лука Стандрет. Він був і є дальше за те, щоб американські українці помагали і тим нашим людям, що на рідних землях і тим, що на еміграції в західній Европі. Булоб краще, колиб був один спільний комітет, який помагав би одним і другим. Та на такий комітет нема нині вигляду, бо між українцями в Америці є люди, що, організуючи допомогову акцію керуються партійно-політичними та ідеологічними зглядами. Так не поступають американці. На їхніх зборах у справі гуманітарної акції спірних політичних питань не обговорюють. В нас інакше. А коли вже такі відносини заіснували серед американських українців, то хай працює хоч би й кілька комітетів. Хай одні помагають українським людям на рідних землях, а другі тим, що примушені жити в різних краях західньої Европи. Ходить про те, щоб ті комітети спрямовували свої сили на допомогову акцію та щоб одні одним не шкодили.

А щодо закидів проти українських біженців, що, мовляв, вони „не хотіли працювати зо своїм народом і тому виїхали собі до чужих країв", то це нечесна політична пропаганда. Як відомо, ці люди покинули рідний край, бо совєтський режим ісовєтська ідеольогія противилися їхнім переконанням. А це не є ніякий злочин.

Нині і американські і совєтські провідники признають, що є дуже демократія: англьо-американська й совєтська. Тих демократій навіть ніхто не намагається утотожнювати або погодити, бо це неможливе. А якщо так, то ми, як американці, поділяємо загально принятий тут погляд, що всі люди мають право рішати для себе, в котрій із тих двох демократій вони хочуть жити. Таке право мають також українці. Тож хто з них не хоче жити в совєтській демократії, може, а навіть повинен, забратися з тих земель, що під совєтською владою, коли має нагоду. А ми, що зацікавлені виключно гуманітарною акцією, не сміємо диктувати, яку демократію вони мають вибрати для себе, або карати їх за те, що вони вибрали одну або другу.

Всі, що глядять на справу з американського становища й обєктивно, признають, що українські біженці поступили чесно й мужно. Вони вдійсності тільки пішли слідами тих англійських біженців із 17-го століття, що тікаючи від переслідувань англійського уряду й англіканської церкви, переселилися до Америки й оснували тут кольонії. Це були сепаратисти й пуритани, що осілися в нинішньому Масачусетс; римо-католики, що осілися в Мериленд; квейкри, що осілися в Пенсилвенії й інші. Всі вони були переслідувані за їхні релігійні переконання. А щоб мати змогу жити згідно зо своїми переконаннями, вони покинули рідний край, виїхали за море і на цьому континенті почали творити нові й кращі форми життя. І це якраз вони, ті англійські біженці, були основоположниками американської демократії. Ті біженці, а опісля їхні нащадки разом із багатьома другими релігійними та політичними біженцями з Европи, своєю безприкладною відвагою, самопосвятою та боротьбою здобули й закріпили ті американські вольности, що ними нині всі ми покористовуємося.

Покидали рідний край також такі одиниці, як М. Драгоманов з українців, а Н. Ленін з росіян, бо на чужині могли зробити більше для справи, якій посвятилися, а в рідньому краю булиб згнили в кримі налах.

Тож не осуджуймо людей, що через свої переконання були змушені покидати рідний край. Радше дякуймо Богу, що були й ще є в цьому світі, а рівнож і серед українського народу, люди, що не хочуть коритися неправді та не хочуть ні за що в світі бути духовими й фізичними рабами. До таких людей треба зачислити нинішніх українських біженців, що скитаються в різних краях західньої Европи. Як такі, вони заслуговують на моральну й матеріяльну піддержку всіх людей доброї волі. Американські добродійні організації вже давно поспішили їм з поміччю, але потреба помочи така велика, що навіть у тих американських організацій нема стільки засобів, щоб помогти всім, що помочи потребують. І ось тепер приходить на американських українців черга виконати свій народній і християнський обовязок супроти своїх нещасних братів і сестер. Свою промову закінчив пастор Л. Стандрет закликом складати жертви.

Зложили: Еміль Онищук $100; Іван Пасічник $50; по $25: Михайло Варніцький, Петро Ковальчук; по $20: Никола Яцентий, Кость Яцентий, Іван Паньків; по $10: Тарас Варніцький, Евгенія Варніцька, Олекса Паньків, Дмитро Іваськів, Йосиф Варніцький, Евгенія Варніцька, Олекса Паньків, Дмитро Іваськів, Йосиф Варніцький, Юліян Баранюк, Іван Петрів, Лука Стандрет, Франко Салюк, 371 відділ УНС.; по $5: Василь Кузів, Іван Заблоцький, Соня Варніцька-Реген, Степан Гарцула, Текля Ковальчук, Анна Шуйська, Анна Паньків, Катерина Ковальчук, Йосиф Баліта, Іван Тарнавський; по $2: Анна Білас, О. Дячишин. Разом $414. По зборах зложили наступні: Українська Пресвитерська Церква $37 (збірка в церкві) по богослуженні на Великдень); по $25: Тимко Рудий, Василь Осадчук; Ольга Руда $10; по $5: Юстина Гарцула, Семен Чорномаз, Нестор Ходачок; по $2: Василь Пархуць, Текля Бучак, Никола Палюк; по $1: Олена Гурська. Разом $119. Загальна сума $533. Збірку продовжуємо.

На руки Зл. Укр. Ам. Допомогового Комітету в Філядельфії вислано $500. Різницю (оставші $33) разом із тим, що комітет ще збере впродовж наступних кількох тижнів, вишлемо своєчасно, а додатковий спис жертводавців буде поміщений у „Свободі". На видатки в звязку зо зборами й дальшою збіркою нічого з зібраних грошей не відтягаємо.

Хочу ще додати, що по переведенні грошевої збірки на зборах присвячено доволі часу на питання й відповіди та рівну дискусію. Всі, що бажали знати більше про допомогову акцію, довідалися від пастора Л. Стандрета про працю Зл. Укр. Ам. Допомогового Комітету та получені з нею трудності, про трагічне положення українських біженців та заходи Комітету помогти їм. Віримо, що майже всі, що були на цих зборах, вийшли з них краще поінформованими, а тим самим і краще підготовленими популяризувати справу допомоги серед українського загалу.

Я сказав „майже всі", бо не всі. Підчас дискусії один осібняк, який нічого не жертвував, виступив з „критикою" проти біженців, не зважаючи на те, що це питання було вже докладно обговорене й вияснене обома бесідниками. Він видно приготовив „спіч" і хотів дуже виголосити його, хоч би це було непотрібне. Він ставив „вапроси" і сам собі на них відповідав, розуміється, на большевицький лад. Пастор В. Кузів, вернувши ще раз до тієї теми, ствердив, що українські біженці хотіли тільки того, за що боролися Шевченко, Франко й інші великі сини українського народу; а хто виступає проти них, той капустяна голова, бо не розуміє, що говорить і робить.

Українські Громадяни в Нюарку й околиці! Не звертайте забагато уваги на те, що говорять ось такі капустяні голови. Зате, хоч це літня пора, збирайте пожертви на допомогу нашим братам і сестрам. Памятаймо, що справа допомоги пекуча й невідкладна. Тож усі до діла.

Юліян Баранюк.

"This haunting business is all shot—You can't scare folks who buy War Bonds."

БОСТОН, МАСС.

Нова українська професіональна сила.

Шістнацять миль на північ від столичного міста Бостону в стейті Масачусетс, є старе історичне містечко Сейлим, Мас., що має 41,000 населення. Розбудоване над берегами морського заливу. Вигляд містечка чистий і мальовничий. В горішній дільниці є збудований гарний шкільний будинок — Стейтовий Учительський Каледж, в котрому кінчають науку кандидати на учителів і учительок. Цього року, дня 12. червня, покінчили там науку 64 студенти і одержали учительські цертифікати. Світова війна і тут була замітною, бо на 64 студенти, було 63 студентки, а лише один студент. Більша половина тих студенток покінчила свою науку з відзначенням. Згадав це головний бесідник, професор Л. А. Випол, у своїй промові, кажучи жартом таке: „Надзвичайно велике число студентів, що покінчили науку з відзначенням, є завдяки відсутности хлопців; дівчата не мали з ким фліртувати і час на таку розраду був ужитий в користь науки".

Мабуть у тому жарті є багато правди!

Межи визначними ученицями, що покінчили каледж, була одна українка, **панна Степанія О. Давискиба**, дочка Марії і Миколи Давискиба, головного радного У. Н. Союзу. Підписаний був присутнім на закінченню науки і бачив шкільний виказ панни Степанії О. Давискиба з дуже добрим успіхом з усіх предметів в науці. Також мені відомо, що панна Давискиба від початку науки в елементарній школі була першою ученицею, середню освіту (в гайскул) закінчила з відзначенням і з шкільною нагородою, а тепер ще й каледж покінчила з відзначенням. У шкільному бюлетені є поміщена світлина панни Давискиба в двох місцях, на першій стороні межи трьома студентками, що здобули в науці найвище відзначення і на другій стороні в рядах активних і заслужених студентов у згаданому каледжу. В описах є згадано, що панна Степанія Давискиба була головою Ж. А. А.; завідательокою і інструктором руханкового шкільного клюбу; провідницею (маршалком) колегіяльного студентського кружка (сорориті) „Трі-Му" і активною членицею дівочого шкільного хору. 9 студентських дебатах брала живу участь і особливо поважно обороняла та популяризувала справи про Україну. В виступах попису народних танків виведа українсьий танок найкраще з усіх танків інших народів. В кінці опису було згадано, що панна Степанія О. Давискиба, з чарівною усмішкою на лиці є американською українкою. Честь їй за те і честь таким родичам, що так гарно виховують свої діти. Таких вчених і свідомих українців, якою є панна Степанія О. Давискиба, дай Боже нашому українському народови якнайбільше!

о. В. А. Каськів.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

AMERICAN HEROES

by WOODY COWAN

WITH the crew of a tank destroyer held up by withering enemy fire at Villa Coocetta, Cpt. William W. Galt of Great Falls, Mont., jumped in and directed an attack on a 77-mm antitank gun. Advancing fully exposed, he discharged a machine gun and threw hand grenades until the enemy became disorganized. He died from a shell burst, and was awarded the Medal of Honor posthumously. The least that we can do is to buy and hold War Bonds.

U. S. Treasury Department

НОВІТНІ ВИГАДИ В СТАРИНІ

10)

Лікування водою.

Безперечні первопочини т. зв. лічення Кнайпа находимо в Асклепіяда з Прузи в Бітинії, який з роду не належав до дійсних заводових лікарів і жив й 1. століттю перед Христом у Римі та стягав тут до себе великі купи народу. Темний нарід навіть вірив, що він прямо посланий з неба, а Асклепіяд, що з тої для нього зробленої реклями тягнув величезні користи, удержував народ у тій вірі. Його терапія бралася вилічити певно, скоро та без болю. Пропасницю вважав він найважнішим лічничим процесом. Крім того заявився він проти загальної тоді моди вживати над міру ліки. Своїм пацієнтам велів передовсім постити, також заряджував масажі та рухи. Дуже велику вагу клав він на вживання вина. Лічничу силу вина рівнав він прямо з силою богів. Крім того Асклепіяд був приятелем зливання зиміною водою, зовсім так як Кнайп. Залюбки заряджував він дощеві купелі. Чи поручав бігати босими ногами по зрошеній свіжій траві, невідомо, та тільки певне те, що поручав бродити голими ногами по піску. Ніколи не вдалося лікареви показати необразованому народови, що живе в пересудах, штуку лічення в більшому блиску, як тому старинному, певно не свобідному від шарлятанства прообразови пароха Кнайпа. До того причинилося ще пробудження позірно вмершого чоловіка. Вже як раз хотіли підпалити костир, як Асклепіяд, що випадково навинувся, прирік перед великою юрбою народа привернути мертвого знов до життя і зараз по тім додержав слова. Наслідком того його слава розширилася по цілім світі. Заживаючи здоровля, зовсім нічим не заклопоченого, дожив він глибокої старости, і вмер із за того, що впав зі сходів. Численні ученики, основателі нової методичної школи, плакали над його тілом, а головно Темізон.

Хто впрочім вірить у те, що лікарі специялісти, це виключно новочасна поява, той помиляється. По вісткам Марціяля були напр. специялісти для таких, що терпіли на пропуклину, на шкірну недугу, на лисину та біль зубів. Прикріплювання розхитаних зубів при помочи золота являється вже в законах дванацяти таблиць.

Свого часу ходила по европейських ґазетах вість, що зразу в американських шпиталях, а далі й по европейських шпиталях та санаторіях попали на оригінальну думку методично вживати музики як лічничого способу в цілому ряді хороб, у першій лінії, природно, в психічних недугах, як пр. в мелянхолії, істерії і т. д. Тай ця думка зовсім не нова. Вже Пліній оповідає про Ескуляпа, що він лагідними, дрімливими піснями лічив та заспокоював різні терпіння; Катон дійшов до того, що музика ділає лагідно на біль при звихненню члена, а Варрон думав, що вона лічить гостець. По вісткам Пітаґора, Емпедокль, Дамон, Теофраст і Ісхій уважали музику за щось таке, що втихомирює болі. Останній ще дальше уважав її також ліком на гадючу їдь, а римський лікар Целій Авреліян вже пізнав був її очевидний вплив на божевільних та нервових; незвичайно помічним у тому напрямі вважав він лагідний звук фриґійського флета. По словам Пратіна у Плютарха освободив кретиєць Талет Лякедемонців солодкими звуками своєї ліри від чуми, а Мартіян Капелля боронив погляду, що пропасницю нічим не можна так скоро усунути, як співом. Щодо старинних Арабів, то в Амброза стоїть таке: звук „ціра" помагає по арабському віруванню проти недуги BALGHAM, яка трапляється у флеґматичних осіб; мелянхоліки мусять слухати звуку струни MATSNI MOTHLIK; недуги молодіжи (холеричного темпераменту) лічить звук струни MOTSELLETS, та передовсім є він помічний проти жовтачки та блідачки; санґвініки чують ся скріплені звуком „бема". Про лічничу силу музики говорить також Ервін Роде в свойому славному творі PSYCHE.

Також якийсь рід наркози був добре знаний старинним. В першій лінії вживали до того як оголомшуючого та усипляючого способу досить часто згадувану ростину мандраґору. Діоскорід каже, що викликана нею у пацієнта безчутність триває три до чотири годин. „Тої ростини вживають лікарі", так говорить він слово в слово дальше, „коли задують тяти або палити". Зовсім подібно говорить і Пліній.

Кожному на тямці новітня теорія віденського професора Шенка про довільне родження мужеських чи женських потомків, яка давала, а при нагоді все ще дає багатий предмет гумористичним часописам. Та тепер можна доказати, що вже старий Емпедокль поручав тим, що хочуть мати доньку, холодну та вогку поживу, коли при гарячій та сухій поживі треба надіятися мужеського потомства. Отже й Емпедоклева проба, розвязати той тяжкий проблем, опирається як і Шенкова теорія, на способі поживи матери.

Спіритизм — це новітня назва для закоріненої серед некультурної людськости від недавних часів віри, що можна через закляття або чародійські способи зноситися з душами померших. Найсильніше поширений він у диких народів, але також поганська старина повна його слідів. Крім уваги на припадкові сни було у греків та римлян ще навмисне намагання осягнути сон, замітне при сонних та мертвецьких віщуваннях. Вони переважно були злучені з культом героїв або інших хтонічних істот. Сюди належали святині віщуна Амфіярія в Оропі, Амфільоха і Мопса в Килікії, Кальха і Подалейрія на розі Ґарґані в Апулії, Ссклепія в Епідарві. В їх храмах, щоб дістати божеські обявління щодо виздоровлення хорих, лягали до сну на шкірі жертвованого звіря. На таких місцях мертвецького віщування виступали з землі тіни мерців та зявлялися в сні, навіть деколи тим, що сиділи без сну при гробах, викликані передовсім мертвецькими приносами та накликуванням хтонічних сил до віщої услуги. Такого рода віщовань пошукували головно забобонні люди в пригодах щоденного життя; в Артемідорова Онейрокритика була зладжена в свідомій тенденції скріпити віщовання зі снів фактами. Також треба згадати, що сування столиків, пробоване зразу з успіхом у Злучених Державах північної Америки, а від 1853 р. також і по тому боці Атлянтійського океану, вживалося в подібній формі вже греками та римлянами, що до вислідження будучности вводили в рух посвячені триніжки. За цісаря Валенса (що вмер 378) поступування того рода дало почин до великих чародійських процесів. Також у теперішньому Китаю та Індії уживаються відповідні маґічні операції від прадавніх часів.

Також Дарвін, противний в основі всьому фантастичному, має що найменше в певному змислі свойого старинного, очевидно далеко слабшого предтечу. Фільософ Емпедокль із Аґріґенту, що жив коло 450 р. перед Христом, варт особливої уваги задля своєї науки про повільний розвій орґанізмів. По його думці не виступали вони від разу досконалі, тільки аж по багатьох невдалих пробах лишилося те, що відповідне, а слабе загинуло. Хоч думка, наче первісно мали повстати тільки поодинокі части тіла, без сумніву наївна, то все таки те ціле поняття нагадує живо Лямаркову та Дарвінову десцендинційну теорію, по якій тільки те, що відповідне до окруження, вдержалося в боротьбі за істновання. Впрочім може Емпедокля і тим бути предтечею Лямарка та Дарвіна, що, хоч досить одностороннно, пробував матеріялістично пояснити функції розуму.

Хто тремтить перед крівавими злочинами новітніх анархістів, той нехай читає, що оповідає жидівський письменник Йосиф Флявій про старинних фанатиків, сікаріїв чи то штилетових братів, які в другій половині І. століття по Христі вели в Палестині на великі розміри пропаґанду діла. Сікарії не були ніякі розбійники, тільки політичне товариство для убивств.

Геліґраф та світлокид (рефлетор) у модерній війні пригадують нам огняну телеґрафію греків, про яку говорить довший фраґмент Полібія. А хто чується придавленим новітньою клясовою ненавистю, яка велить людям жертися в зависти та ненависти, той нехай читає, що каже Непос у життеписі Хабрія.

(Кінець буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛИВЛЕНД, О. — Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 251, відбудуться в неділю, 8. липня, зараз по Сл. Божій другій, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти й вислухати звіт уряду і контр. комісії за пів року. Буде вибір одного члена контр. комісії. Довгуючих членів взиваємо вирівнати свої вкладки. — За уряд: Я. Янівський, предс.; И. Керик, секр-кас.

БРУКЛИН, Н. Й. — Збори Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 158, відбудуться в суботу, 7. липня, в У. Н. Домі, 216 Гренд ул., точно в 8. годині ввечір. Згідно зо статутом товариства і ухвалою піврічних зборів, член, котрий не явиться на збори, підлягає карі 50 ц., яка буде вписана до місячних вкладок. Член, котрий не заплатить вповні належитостей до товариства, стратить право до всякої допомоги. Тому, щоби уникнути всяких неприємностей, приходіть всі на кожні товариські збри. — М. Кіт, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 8. липня, в годині 7 ввечір, в галі церковній, Ґрін і Сусекс ул. Кожний член обовязаний прийти на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження, і розібрати чеки дивіденди від У. Н. Союзу. — За уряд: М. Гречин, предс.; Н. Манорек, кас.; М. Курило, рек. секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана від. 221, повідомляє своїх членів і членкиць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 8. липня, в год. 12 вполудне, в Домі Відділів У. Н. С. 843 Н. Вестерн Еве. Просимо всі членів й членкиць прийти на збори вислухати піврічний звіт уряду і контрольної комісії. На тих зборах будемо вирішувати важні справи. Будемо давати чеки дивіденди з У. Н. Союзу. — Ф. Васильовський, предс.; Д. Максимюк, кас.; Т. Шпікула, секр.

ТАРЗАН, ч. 1205. Полювання на людину.

Прийшовши до памяти, Тарзан побачив, як відлітав літак Гітлера.

Ця невдача одначе тільки скріпила його рішення воювати проти того, що собою представляла та потвора.

Але тепер націсти стали виконувати приказ свого фірера й шукати за Тарзаном, аби його вбити.

„Окружіть усе поле, а потім сходіться до середини", приказав командант. „Ми не можемо його минути".